

1. Ottersum: Kleefseweg tussen Parc Boulée en Siebengewaldseweg

Huidige situatie en opgave

Dit gebied is gekoppeld aan de Kleefseweg en loopt vanaf de westzijde van Parc Boulée (ongeveer de Scheidingsweg) tot de Siebengewaldseweg in Ottersum. De Kleefseweg is nu een weg waar 80 km/u gereden mag worden, met een fietspad aan de noordzijde. Het oostelijk deel van de Kleefseweg heeft een variërende hoogte van NAP +13,6 m tot NAP +14,0 m en kent nu geen dijk. Op dit deel staat aan de zuidzijde van de weg een waardevolle rij eiken die overgaat in een rij knotwilgen. De eiken zijn geplant tijdens de ruilverkaveling en hebben een cultuurhistorische waarde. Ten zuiden van de weg bevinden zich meerdere woningen, terwijl de noordzijde voornamelijk wordt begrensd door een groot agrarisch perceel en één woning gelegen ten oosten van de Scheidingsweg.



Figuur 1.1: Zicht op Kleefseweg in de richting van Ottersum met Parc Boulée en Maria Roepaen

Van Maria Roepaen tot de Siebengewaldseweg is een bestaande dijk aanwezig aan de zuidkant van de Kleefseweg. Een deel van deze dijk is in 2019 verhoogd als onderdeel van het project Maaswerken. Deze dijk grenst direct aan de Niers en markeert de overgang tussen het Niersdal en de hoge grond. Het Niersdal maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Limburg (NNL). Kenmerkend voor het Niersdal zijn de steile randen en beekbeplanting langs de Niers.

Binnendijks ligt voormalig klooster en Rijksmonument Maria Roepaen (zie Figuur 1.1). Ook zijn er enkele karakteristieke bomen zoals beuken en lindes die met het klooster een cultuurhistorisch ensemble vormen. De staat van deze bomen varieert, waarbij de meest vitale bomen aan de zuidzijde van de Kleefseweg staan en de minder vitale aan de noordzijde staan. Aan de buitendijkse zijde tegenover Maria Roepaen ligt een kano-uitlaadlocatie, waar kano's op een trailer worden geladen. Deze is met een afrit bereikbaar vanaf de kruin van de dijk. Ook is dit een plek waar recreanten aan het water kunnen zitten. Haaks op de Kleefseweg ligt de Roepaenstraat waaraan twee woningen liggen. De woning op de hoek met Kleefseweg heeft een landschappelijk ingerichte tuin. Vanaf hier tot Ottersum liggen er binnendijks diverse agrarische percelen en een boerderij (zie Figuur 1.2).



Figuur 1.2: Zicht op Kleefseweg vanuit Ottersum in oostelijke richting met rechts de Niers

Vlak voor Ottersum ligt een T-splitsing van de Kleefseweg met de Siebengewaldseweg (zie Figuur 1.3). Op dit kruispunt gaat het eenzijdige fietspad over in een tweezijdig fietspad de bebouwde kom in. De oversteek is vormgegeven met een middengeleider voor het maken van een veilige oversteek voor de fietser. De huidige dijk buigt ter plaatse van de splitsing af richting het zuiden en kruist de Siebengewaldseweg. Daarna buigt de dijk weer terug richting de Sint Janstraat Ottersum in.



Figuur 1.3: Zicht op T-splitsing Kleefseweg en Siebengewaldseweg met rechts begin bebouwde kom Ottersum

De hoogte van de huidige dijk is ca. NAP +13,8 m. Om aan de waterveiligheidsnorm te voldoen is een kruinhoogte van NAP +14,5 m nodig. Voor Ottersum ligt het binnendijkse maaiveld lager. Hier is sprake van een piping-opgave.

Ontwerp

Vanaf Parc Boulée aan de oostzijde van het traject vormen de dijk en de Kleefseweg één geheel. De weg en het fietspad komen op de dijk te liggen. Hierdoor blijft het ruimtebeslag zo compact mogelijk. Het tracé is vormgegeven als een rechte lijn in het landschap, zoals dat ook in de huidige situatie het geval is. Ter hoogte van Maria Roepaen en ten westen hiervan is de ruimte beperkt door de directe nabijheid van de Niers, het Rijksmonument Maria Roepaen, de bestaande bomen, tuinen en agrarische percelen. Deze waarden zijn zorgvuldig ingepast, waardoor het dijktracé plaatselijk iets buitendijks afbuigt.



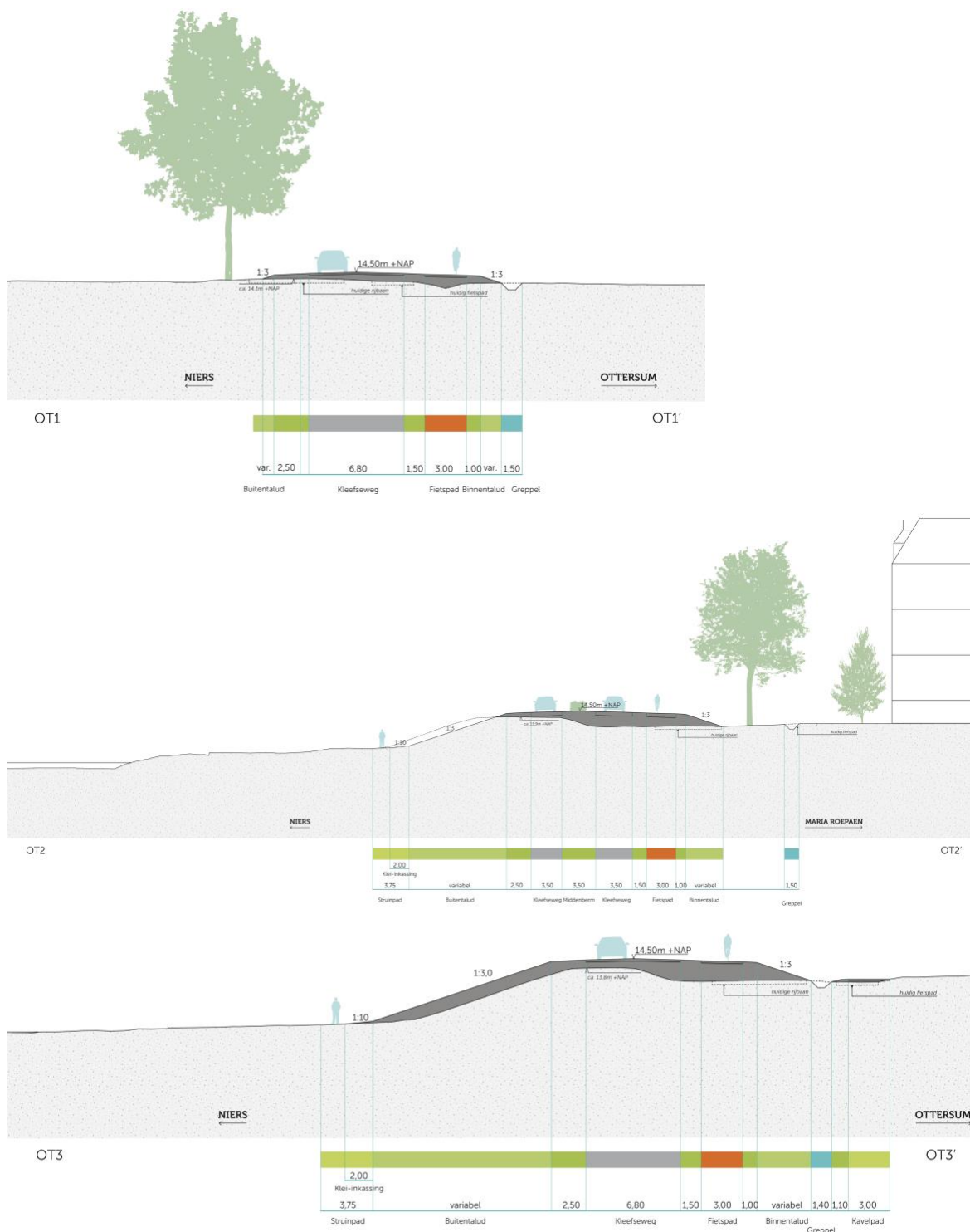
Legenda

Figuur 1.4: Overzichtskartaal maatregelen dijktracé Kleefseweg tussen Parc Boulée en Siebengewaldseweg

De ontwerphoogte van de kruin is NAP +14,5 m. Op de dijk komt de Kleefseweg te liggen, waarbij het fietspad aan de noordzijde blijft liggen. In het ontwerp is het profiel zo compact mogelijk vormgegeven waarbij onder andere rekening is gehouden met de aansluiting op naastgelegen woningen en percelen. Door de binnendijkse versterking van de dijk is de verwachting dat de bestaande cultuurhistorisch waardevolle bomenrij aan de zuidzijde behouden blijft (zie Figuur 1.5, profiel OT 1). Het profiel is opgebouwd met een breedte van de weg van 6,8 m. Dat is gelijk aan de huidige breedte van de weg. Het tweerichtingsfietspad wordt 3,0 m breed.

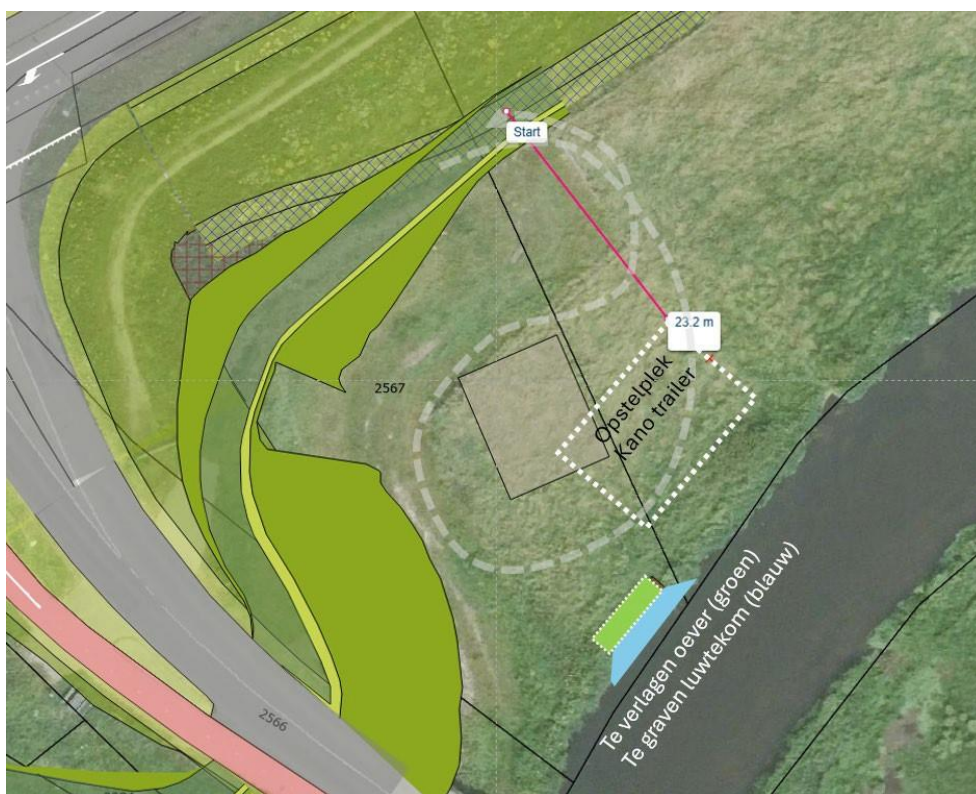
Tussen de weg en het talud richting de Niers is een 2,5 m obstakelvrije zone voorzien die tussen de weg en het fietspad 1,5 m is. Deze ruimte is nodig voor de veiligheid van de gebruiker van de weg en het fietspad. Regenwater kan infiltreren in de bermen. Tussen het fietspad en het talud van de dijk zit een 1 meter brede berm waarlangs een greppel is voorzien voor infiltratie van regenwater. Aan weerszijden van de dijk worden taluds onder 1:3 aangelegd.



Figuur 1.5: Dwarsprofielen dijktracé Kleefseweg tussen Parc Boulée en Siebengewaldseweg

De aanwezigheid van Maria Roepaen zorgt voor een bijzondere waarde van dit gebied. Hier wordt de noordelijke bomenrij ingepast, waardoor het tracé plaatselijk iets buitendijks afbuigt. Aan weerszijden hiervan is het tracé juist recht of lichtglooiend. Hierdoor wordt de bijzondere locatie van Maria Roepaen extra benadrukt. Vanwege de buitendijkse versterking wordt de zuidelijke bomenrij gekapt. Het binnentalud (1:3) heeft van Maria Roepaen tot de Siebengewaldseweg een korte lengte waardoor het beheer van de dijk plaats kan vinden vanaf het fietspad. Het buitentalud (1:3) is langer waardoor er aan de buitenzijde een beheerpad van 3,75 m ligt. Daaronder ligt een klei-inkassing van 2,0 meter breed onder een helling van 1:10 (zie Figuur 1.5, OT 2). Voor een veilige oversteek wordt ter plaatse van Maria Roepaen een middenberm toegepast van 3,25 m breed. De middenberm krijgt daarbij een lage haag ter compensatie van het verlies aan groen. In de middenberm kan in de toekomst een veilige afrit naar Maria Roepaen gemaakt worden.

De huidige kano-uitlaadplek met afrit kan niet blijven. Deze komt terug aan de oostzijde van de Siebengewaldseweg in de oksel met de Kleefseweg. Ter plekke van Maria Roepaen komt wel een kano-uitstapplaats met de mogelijkheid om aan te meren met de kano en bijvoorbeeld het klooster te bezoeken. Voor de nieuwe kano-uitstapplaats aan de oostzijde van de brug /Siebengewaldseweg wordt over een lengte van 10,0 m het talud van de Niers verflauwd, zodat kano's de wal op kunnen varen. Om een stroomluwe plek te creëren wordt een kleine inham/stroomluwe kom gegraven. Dit voorkomt dat stilliggende kano's weer de Niers opstroomen. Tevens wordt nabij de oever voldoende ruimte gecreëerd om te kano's op of van een trailer te halen, aangeduid als 'opstelplek' in Figuur 1.6.



Figuur 1.6: Schematische plantekening kano uitstapplaats

Vlak voor Ottersum ligt de dijk onder de T-splitsing van de Kleefseweg met de Siebengewaldseweg (zie Figuur 1.5, OT 3). Het kruisingsvlak wordt circa 1,9 m opgehoogd. Door de combinatie van weg op de dijk blijft het ruimtebeslag zo beperkt mogelijk. Ook de fietsoversteek wordt op deze plek teruggebracht. Om het diagonaal oversteken van fietsers te ontmoedigen, zal het zuidelijk gelegen fietspad langs de Sint-Janstraat van de weg afbuigen. Aan de binnenzijde komt vanaf de bebouwde kom van Ottersum in oostelijke richting in de binnenteen een kleischerm van 1,1 m diep ter voorkoming van piping.

Voor de aansluiting op het kleischerm ten zuiden van de Sint Janstraat is een verticale piping-maatregel nodig die het meest oostelijk deel van de Sint Janstraat kruist. Deze piping-maatregel kan bijvoorbeeld de vorm krijgen van een ondergronds damwandscherm. Vanaf Kleefseweg 7 tot de Siebengewaldseweg ligt binnendijs een kavelpad voor de ontsluiting van de agrarische percelen.

Naast de maatregelen voor de dijkversterking die hierboven zijn beschreven zijn aanvullende maatregelen uitgewerkt voor het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Binnen dit traject gaat het concreet om de volgende onderdelen:

- Om de relatie tussen Maria Roepaen en de rivier te versterken wordt de Niers via een dijktrap bereikbaar gemaakt. Vanaf daar kan men onder langs de dijk, over de beheerstrook, een wandeling maken richting Ottersum.

Participatie

Tijdens inloopbijeenkomsten en keukentafelgesprekken is gesproken met diverse stakeholders. De Niers ligt hier dicht op de huidige dijk en weg. Doordat gekozen is voor een compact dijkprofiel met weg en fietspad op de dijk, worden eigendommen zo min mogelijk geraakt. Hierin is ook de toegankelijkheid van percelen en het behoud van groen meegewogen. Met de bewoners die geraakt worden is/wordt gekeken om de impact op tuinen te beperken en te zorgen voor een goede afwatering en toegang tot hun eigendommen. Voor de toegang tot de agrarische percelen wordt een kavelpad gerealiseerd ter vervanging van de huidige vier inritten die met de verhoging van de weg moeilijk inpasbaar waren.

De eigenaar van een woning aan de zuidzijde van de Kleefseweg ten westen van Parc Boulée heeft gevraagd om voor de ligging van de dijk ook een variant met een tracé ten zuiden van de woning te onderzoeken. De desbetreffende eigenaar heeft namelijk de wens dat de woning binnendijs zou komen te liggen en uitte zorgen over het effect van de verhoging van de Kleefseweg op het woongenot. In de verkenningsfase van het project is het tracé ten zuiden van de woning verkend in samenhang met de varianten voor het dijktracé op de hoge gronden van Zelder. Hier is gekozen voor de noordvariant die strak om Parc Boulée loopt en aansluit op de Kleefseweg, waardoor de woning buitendijs komt te liggen. Voor een ligging van de nieuwe dijk om de woning heen, zou de dijk ter plekke van de toegangsweg naar de woning en het bedrijf van Kleefseweg 8 moeten komen te liggen.

Door de combinatie van het gebruik van de dijk als toegangsweg en het ruimtebeslag dat ten koste gaat van de particuliere tuinen van Kleefseweg 6 en/of 10 met de aanwezige bomen en bebouwing, is geconcludeerd dat een voldoende beheerbare dijk hier niet realiseerbaar is. Een ander nadeel is de belemmering van het agrarisch gebruik van de aanliggende percelen, omdat een zuidelijk tracé deze zou doorsnijden. Over de woning die bij het gekozen tracé niet binnendijs komt te liggen, is op te merken dat deze op hoge grond ligt die door de hoogteligging al een bescherming biedt die vergelijkbaar is met de veiligheidsnorm van het dijktraject.

Aanwonenden aan de zuidzijde hebben vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid de wens uitgesproken voor een fietspad aan de zuidzijde van de Kleefseweg. Gebleken is echter dat hiermee het ruimtebeslag van de dijk groter is dan bij het fietspad aan de noordzijde. Vanuit het oogpunt van een zo compact mogelijke dijk is gekozen om het fietspad aan de noordzijde te houden. Ter hoogte van Maria Roepaen komt een veilige oversteek over de Kleefseweg richting de Niers. Het beheerpad in de buitenteen is toegankelijk en kan gebruikt worden door de bewoner om bij deze oversteek te komen.

Met de Provincie Limburg hebben diverse overleggen plaatsgevonden over de eisen aan de Kleefseweg, waaronder breedte van rijbanen en obstakelvrije zones (vanuit oogpunt verkeersveiligheid) en omgang met afwatering. De eisen die hieruit volgden zijn bepalend geweest voor de ontwerpkeuze om weg en fietspad op een dijk aan leggen. Het ruimtebeslag van de dijk is hiermee zo compact mogelijk.

De huidige verkeerssituatie is een grote zorg van de omgeving. Met de aanpassing van de Kleefseweg als dijk wordt ook de huidige maximale snelheid van 80 km/u verlaagd naar 60 km/u. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de omgeving om de snelheid op de Kleefseweg te verminderen. Tevens heeft dit een positieve impact op de geluidsoverlast. In de realisatiefase van het project zal hiervoor een besluit genomen worden door Provincie Limburg als wegbeheerder.

Tijdens keukentafelgesprekken hebben directe aanwonenden van de kruising Siebengewaldseweg-Kleefseweg aangegeven zich zorgen te maken over verkeersveiligheid bij de herinrichting van deze kruising. In het ontwerp is hier rekening mee gehouden. Doordat de weg en fietspad op de dijk komt te liggen komen deze verder van de woningen te liggen dan nu het geval is. Dit verbetert het zicht op aankomend verkeer. De fietspaden worden zodanig aangelegd dat schuin oversteken wordt ontmoedigd.

Afweging

Ter hoogte van Maria Roepaen en ten westen hiervan is de ruimte voor een dijk beperkt door de directe nabijheid van de Niers en haar meanderzone, het Rijksmonument Maria Roepaen, de bestaande bomen, tuinen en agrarische percelen. Hierdoor zijn voor het tracé van Parc Boulée tot aan de Siebengewaldseweg varianten uitgewerkt. De eisen van de Provincie Limburg aan de weg (waaronder breedtes weg en obstakelvrije zones en middengeleiders) zijn daarbij het vertrekpunt geweest. De variant met het fietspad aan de zuidzijde van de Kleefseweg had draagvlak bij de bewoners aan de zuidzijde. Deze leidde echter tot het grootste ruimtebeslag op zowel het Niersdal (NNL) als de agrarische en particuliere percelen. Om zo min mogelijk ruimte in beslag te nemen is gekozen voor de variant waarbij het fietspad aan de noordzijde wordt behouden. Het ander voordeel is dat er geen middengeleider nodig is ter plaatse van de Scheidingsweg als fietsoversteek.